

โครงการอบรมให้ความรู้เรื่องการใช้สารเคมีในเกษตรกร
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลป่าตึง
ปีงบประมาณ ๒๕๖๖

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลป่าตึง
อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

สนับสนุนโดย
กองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือองค์การบริหารส่วนตำบลป่าตึง

๑. โครงการ อบรมให้ความรู้เรื่องการใช้สารเคมีในเกษตรกร โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลป่าตึง ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๖

๒. หน่วยงานที่รับผิดชอบ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลป่าตึง

๓. หัวหน้าโครงการ/คณะผู้ดำเนินการ :

๓.๑ นายนิโรจน์	ชาติพจน์	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
๓.๒ นายภาณุพงศ์	มณียิ่งทรัพย์ทวี	พยาบาลวิชาชีพ
๓.๓ นายภาคิน	เมืองวงศ์	เจ้าพนักงานสาธารณสุขชำนาญงาน
๓.๔ น.ส.เวณิกา	ชาติพจน์	นักวิชาการสาธารณสุข
๓.๕ น.ส.ชนิกานต์	คำมาเร็ว	เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขชำนาญงาน
๓.๖ นายสรวิทย์	ศรีวรรณ	แพทย์แผนไทย

๔. หลักการและเหตุผล

ประชากรไทยมีอาชีพพื้นฐานอยู่ในภาคเกษตรกรรม ซึ่งส่วนใหญ่เป็นแรงงานนอกระบบ ผู้มีรายได้น้อย แต่ทำงานที่มีความเสี่ยงต่อสุขภาพจากสภาพภูมิอากาศที่ร้อนจัด ทำางการทำงานที่มีความเสี่ยงต่อการปวดหลังและกล้ามเนื้ออักเสบ รวมทั้งการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชซึ่งเป็นอันตราย ต่อสุขภาพมีพิษทั้งแบบเฉียบพลัน และเรื้อรัง ตั้งแต่ระดับเล็กน้อยจนรุนแรงถึงแก่ชีวิตขึ้นอยู่กับระดับ ความเข้มข้น ความเป็นพิษ และปริมาณที่ได้รับสารเคมีกำจัดศัตรูพืชสามารถเข้าสู่ร่างกายได้หลายทาง โดยการสัมผัสทางผิวหนังที่ไม่สวมถุงมือและรองเท้าบูท ป้องกันขณะทำงานกับสารเคมี การสูดหายใจละอองที่ฟุ้งกระจายในอากาศ และการรับประทานอาหารและดื่มน้ำที่มีสารเคมีปนเปื้อน พฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัยทำให้เกษตรกรมีความเสี่ยงจากการได้รับอันตรายจากสารเคมีเพิ่มขึ้น ยกตัวอย่างเช่น ใช้ถังภาชนะบรรจุสารเคมีที่รั่วซึม ฉีดพ่นสวนทิศทางลมทำให้เสื้อผ้าเปียกชุ่มสารเคมีโดยไม่อาบน้ำและเปลี่ยนเสื้อผ้าที่ชุ่มเปื้อนทันที เป็นต้น สารเคมีกำจัดศัตรูพืช สามารถทำอันตรายต่อสุขภาพร่างกายได้ทั้งมนุษย์ และสัตว์ กล่าวคือจะไปทำลายอวัยวะภายในร่างกาย เช่น ตับ ไต ปอด สมอ ง ผิวหนัง ระบบประสาท ระบบสืบพันธุ์ และตา ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับว่าเราจะรับสารเคมีเข้าสู่ร่างกายทางใด และปริมาณมากน้อยเท่าใด ส่วนใหญ่แล้วการที่อวัยวะภายในร่างกายได้สะสมสารเคมีไว้จนถึงขีดที่ร่างกายไม่อาจทนได้จึงแสดงอาการต่างๆขึ้นมา เช่น โรคมะเร็ง โรคต่อมไร้ท่อ โรคเลือดและระบบภูมิคุ้มกัน เป็นต้น

ตำบลป่าตึงเป็นตำบลหนึ่ง ที่ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม ผลกระทบจากการใช้สารเคมีในการควบคุมและกำจัดศัตรูพืช จึงกระจายและขยายเป็นวงกว้าง และยังอยู่ในระดับที่รุนแรงและสูงอยู่ จากการตรวจเลือดเกษตรกร ปี ๒๕๖๔ มีจำนวนผู้เข้ารับการตรวจ จำนวน ๔๒๐ คน พบว่ามีผลการตรวจมีความเสี่ยงและไม่ปลอดภัย จำนวน ๘๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๒๔และในปี ๒๕๖๕ มีจำนวนผู้เข้ารับการตรวจ จำนวน ๑๙๐ คน พบว่ามีผลการตรวจมีความเสี่ยงและไม่ปลอดภัย จำนวน ๖๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๗๔ ในการนี้โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลป่าตึง จึงมีความประสงค์จะจัดทำโครงการอบรมลดการใช้สารเคมีในเกษตรกร เพื่อเป็นการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่อง ให้กลุ่มประชาชนกลุ่มวัยทำงาน มีความรู้ในการป้องกัน และสามารถลดอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชได้

๕. วัตถุประสงค์

๕.๑ เพื่อเฝ้าระวังอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชในการเกษตรกรกลุ่มเสี่ยง

๕.๒ เพื่อให้กลุ่มเกษตรกรและประชาชนทั่วไป มีความรู้ในการป้องกันและสามารถลดอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช

๖. วิธีดำเนินการ / ขั้นตอนการดำเนินงาน

๖.๑ จัดประชุมปรึกษาในบุคลากรที่เกี่ยวข้องในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลป่าตึง และผู้บริหารส่วนท้องถิ่น เพื่อจัดทำโครงการ

๖.๒ จัดทำโครงการส่งเสริมการลดใช้สารเคมีในเกษตรกร

๖.๓ เสนอโครงการ เพื่ออนุมัติ

๖.๔ ประสานงานคณะกรรมการผู้เกี่ยวข้อง

๖.๕ จัดอบรมให้ความรู้แกนนำเกษตรกรเรื่องการส่งเสริมสุขภาพการลดการใช้สารเคมี จำนวน ๒ ครั้ง ครั้งละ ๑๕๐ คน

๖.๖ สรุป และประเมินผลการดำเนินโครงการ

๗. กลุ่มเป้าหมาย

เกษตรกร และประชาชนที่สนใจบ้านหมู่ที่ ๑ - ๑๑ ในตำบลป่าตึง รวมทั้งหมด ๓๐๐ คน

๘. ระยะเวลาดำเนินการ

ระยะเวลาในการดำเนินการเดือน ตุลาคม ๒๕๖๕ ถึง เดือนสิงหาคม ๒๕๖๖

๙. แผนดำเนินการ

ตารางที่ ๑ แผนการและกิจกรรมดำเนินการ ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๖

กิจกรรม	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	หมายเหตุ
๑.จัดทำแผนงานโครงการ			↔										
๒. ขออนุมัติแผนงานโครงการ			↔										
๓.ประสานงานผู้เกี่ยวข้อง				↔									
๔.ดำเนินโครงการ					↔								
๕.ติดตามผลการดำเนินงาน								↔					
๖. สรุปและประเมินผลโครงการ										↔			

๑๐. สถานที่ดำเนินการ

ศาลาอเนกประสงค์หมู่บ้าน

๑๑. รายละเอียดงบประมาณ

งบประมาณจากเงินบำรุง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลป่าตึง ได้รับสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนระบบหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ปีงบประมาณ ๒๕๖๖ จำนวน ๔๐,๐๐๐ บาท (สี่หมื่นบาทถ้วน) มีรายละเอียด ดังนี้ ค่าใช้จ่ายในการอบรมแกนนำเกษตรกร และประชาชนที่สนใจ ทั้งหมด ๑๑ หมู่บ้าน ทั้งหมด ๓๐๐ คน

๑๑.๑ การอบรมแกนนำเกษตรกร และประชาชนที่สนใจ ครั้งที่ ๑ จำนวน ๑๕๐ คน

- ค่าอาหารกลางวัน ๑ มื้อ มื้อละ ๗๐ บาท x ๑๕๐ คน รวม ๑๐,๕๐๐ บาท

- ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ๒ มื้อ มื้อละ ๒๕ บาท x ๑๕๐ คน รวม ๗,๕๐๐ บาท

รวมเป็นเงิน ๑๘,๐๐๐ บาท

๑๑.๒ การอบรมแกนนำเกษตรกร และประชาชนที่สนใจ ครั้งที่ ๒ จำนวน ๑๕๐ คน

- ค่าอาหารกลางวัน ๑ มื้อ มื้อละ ๗๐ บาท x ๑๕๐ คน รวม ๑๐,๕๐๐ บาท

- ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ๒ มื้อ มื้อละ ๒๕ บาท x ๑๕๐ คน รวม ๗,๕๐๐ บาท

รวมเป็นเงิน ๑๘,๐๐๐ บาท

๑๑.๓ ค่าวัสดุในการฝึกอบรม

รวม ๔,๐๐๐ บาท

- ปากกา จำนวน ๓๐๐ ด้าม

- สมุด จำนวน ๓๐๐ เล่ม

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๔๐,๐๐๐ บาท (สี่หมื่นบาทถ้วน)

หมายเหตุ- ค่าใช้จ่ายสามารถถัวเฉลี่ยจ่ายได้รายกิจกรรม

๑๒. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๘.๑ เกษตรกรและประชาชนทั่วไป มีความรู้เรื่องการการป้องกัน และการลดใช้สารเคมีในการเกษตร

๘.๒ เกษตรกรและประชาชนทั่วไป สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวัน และเผยแพร่ได้

๑๓. วิธีการติดตามโครงการ

ติดตามโดย เจ้าหน้าที่สาธารณสุข โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลป่าตึง

๑๔. วิธีการประเมินโครงการ

๑๔.๑ มีการเฝ้าระวังอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชในการเกษตรกรกลุ่มเสี่ยง

๑๔.๒ ร้อยละ ๘๐ กลุ่มเกษตรกรและประชาชนทั่วไป มีความรู้ในการป้องกันและสามารถลดอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช

และหลังการอบรมผู้เข้ารับการอบรมทำแบบทดสอบผ่าน จำนวน ๑๓๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๒ ทำแบบทดสอบไม่ผ่าน จำนวน ๓๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๘

ตารางที่ ๔ ตารางแสดงผลการตรวจตรวจคัดกรองความเสี่ยงจากการสัมผัสสารเคมีกำจัดศัตรูพืชโดยกระดาษทดสอบโคลีนเอสเตอเรสในกระแสเลือด

หมู่บ้าน	จำนวน (คน)	ระดับความเสี่ยง จำนวนคน (ร้อยละ)				
		มีความเสี่ยงสูง (๕)	มีความเสี่ยงปานกลาง (๔)	มีความเสี่ยง (๓)	ปกติ (๒)	ปลอดภัย (๑)
ทั้งหมด	๕๓๘	๗๙	๑๐๓	๒๗๙	๓๘	๓๙
บ้านป่าบง หมู่ ๑	๕๕	๒	๘	๓๔	๗	๔
บ้านป่าบง หมู่ ๒	๔๖	๑๔	๑๑	๑๙	๑	๑
บ้านท่าตันแพน หมู่ ๓	๕๗	๑๖	๒๑	๑๙	๑	๐
บ้านถ้ำ หมู่ ๔	๓๐	๕	๒	๒๑	๑	๑
บ้านแม่เฟือง หมู่ ๕	๓๒	๓	๖	๑๙	๒	๒
บ้านผาตั้ง หมู่ ๖	๕๔	๑๓	๑๒	๒๗	๒	๐
บ้านป่าตึง หมู่ ๗	๖๑	๔	๑๕	๓๓	๓	๖
บ้านป่าตึง หมู่ ๘	๘๒	๙	๗	๔๘	๗	๑๑
บ้านสันโค้ง หมู่ ๑๐	๖๗	๓	๑๐	๓๕	๙	๑๐
บ้านโป่งน้ำร้อน ม.๑๑	๕๔	๑๐	๑๑	๒๔	๕	๔

การแปลผลการตรวจคัดกรองด้วยกระดาษทดสอบโคลีนเอสเตอเรส

ระดับ ๑ ปลอดภัย	คือ ระดับสารฆ่าแมลงต่ำมาก
ระดับ ๒ ปกติ	คือ ระดับการสัมผัสต่ำอยู่ในเกณฑ์ประชาชนทั่วไป
ระดับ ๓ มีความเสี่ยง	คือ ระดับการสัมผัสสารฆ่าแมลงขั้นต้น
ระดับ ๔ มีความเสี่ยงปานกลาง	คือ ระดับการสัมผัสสารฆ่าแมลงปานกลาง
ระดับ ๕ มีความเสี่ยงสูง	คือ ระดับการสัมผัสสารฆ่าแมลงสูง

๒.สรุปผลการดำเนินงาน

สรุปผลการดำเนินงาน โครงการอบรมลดการใช้สารเคมีในเกษตรกร โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลป่าตึง ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๖ ได้ดำเนินกิจกรรมทั้งหมด ๒ ครั้ง

ครั้งที่ ๑ หมู่ ๑ - หมู่ ๑๑

วันที่ ๗ เมษายน ๒๕๖๖

ครั้งที่ ๒ หมู่ ๑ - หมู่ ๑๑

วันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๖

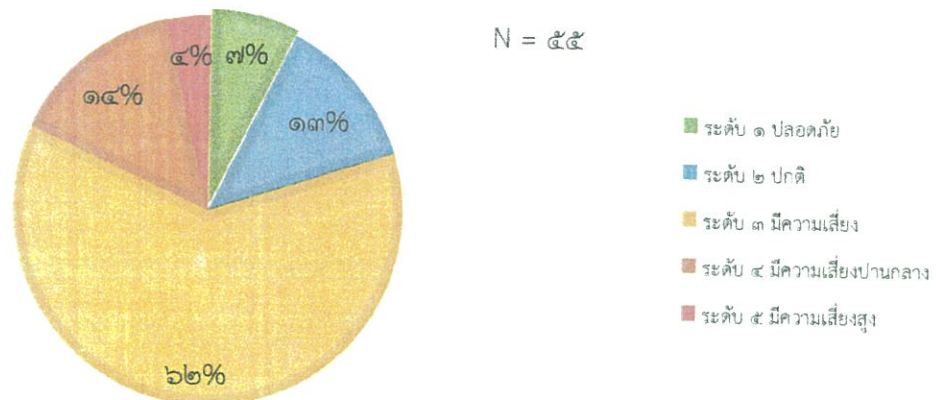
เป้าหมายในการอบรม คือ ๓๐๐ คน มีผู้เข้ารับการอบรมทั้งหมด ๓๑๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๖ ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์ ตามเป้าหมายเชิงปริมาณที่ร้อยละ ๘๐ โดยมีรายละเอียดกิจกรรมต่างๆที่ได้ดำเนินการ ดังนี้

ผลการตรวจสอบสารตกค้างในกระแสดูดของแต่ละหมู่บ้านที่เข้าร่วมโครงการ

แผนภูมิที่ ๑ แสดงผลการตรวจสอบสารตกค้างในกระแสดูด หมู่ ๑

แผนภูมิแสดงจำนวนผู้ได้รับการตรวจคัดกรองสารเคมีตกค้างในกระแสดูด
บ้านป่าบง หมู่ ๑ ตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

N = ๕๕

จากการเจาะเลือดตรวจคัดกรองสารเคมีตกค้างในกระแสดูดในเกษตรกรบ้านป่าบงหมู่ ๑ ทั้งหมด ๕๕ คนพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีสารตกค้างในกระแสดูด อยู่ในระดับ ๓ มีความเสี่ยงคิดเป็นร้อยละ ๖๒ รองลงมาเป็นอยู่ในระดับ ๔ มีความเสี่ยงปานกลาง คิดเป็นร้อยละ ๑๔ และอยู่ในระดับ ๒ ปกติ คิดเป็นร้อยละ ๑๓

